

Nieuwsbrief Empese en Tondense Heide

FASE 2 en 3 | Voor geïnteresseerden

Nummer 13 - september 2024

Natuurherstel

De Empese en Tondense Heide is een weids en open gebied waar je nog restanten kunt vinden van een bijzondere vegetatie van droge en natte heide, blauwgrasland en nat schraalland afgewisseld met vennen. De waarde voor het natuurbehoud van de kwetsbare natuur op de Empese en Tondense Heide is bijzonder groot.

Provincie Gelderland, Waterschap Vallei en Veluwe en Natuurmonumenten realiseren samen de juiste omstandigheden waardoor de natuurlijke en afwisselende vegetatie in het Natura 2000-gebied Empese en Tondense Heide kan terugkeren. De natuurherstelmaatregelen zijn vastgelegd in het beheerplan landgoederen Brummen. Met het tegengaan van het dichtgroeien van het open gebied, het herstellen van het hydrologische systeem op basis van oude landschapsvormen en het daarmee verbeteren van het leefgebied van planten- en diersoorten zal de Empese en Tondense Heide zich verder kunnen ontwikkelen tot een prachtig natuurgebied.

Fase 2 en 3

Graag nemen we u mee in de maatregelen die we treffen in fase 2 en 3. Tussen 2012 en 2014 zijn de eerste herstelmaatregelen uitgevoerd. Sinds oktober 2022 werken we in een ander deel van de Empese en Tondense Heide (fase 2). Het leefgebied van zeldzame planten- en diersoorten wordt versterkt door de oppervlakte te vergroten en het gebied minder voedselrijk te maken. De maatregelen zijn gericht op het langer vasthouden van gebiedseigen water en het afgraven van de bovenste grondlaag met decennialange bemesting. In fase 3 komt het deel aan de beurt waar de Zilvense Broekbeek meer noordwaarts stroomt. Een brede strook langs de Zilvense Broekbeek zal worden heringericht.

Werkzaamheden komende maanden

In deze nieuwsbrief lichten we toe welke werkzaamheden in de periode van september tot en met november op de planning staan.

Legenda

Opruimingswerkzaamheden

- verwijderen duiker (deel 2 waterwet)
- verwijderen voorde

Inrichtingsmaatregelen

- aanbrengen voorde
- aanbrengen stuwconstructie
- kantelbakstuw
- dempen watergang (Veldbeek)
- verondiepen watergang (Veldbeek)
- verwijderen kade
- plaggen

Overige

- beheerpad

Inrichting perceel provincie ①

De herinrichting van het zuidelijke perceel van de provincie Gelderland is in de afrondende fase. De focus van de herinrichting ligt op het omvormen van voormalige landbouwgronden naar natuur. De komende weken wordt gewerkt aan het aanleggen van twee poelen en het dempen van een sloot. Later dit jaar wordt er nog pluksgewijs beplanting aangebracht. We verwachten dat deze werkzaamheden in november zijn afgerond. Dit gebied vormt straks een mooie verbinding tussen de Empese en Tondense Heide en de natuurgebieden aan de oostzijde van de Hallsedijk.

Plaggen ten zuiden van Lage Steenweg ②

Ten zuiden van de Lage Steenweg wordt het plaggen van het voormalige agrarische perceel verder afgerond. Bij het plaggen wordt de bovenste voedselrijke laag van de bodem verwijderd en afgevoerd, waardoor planten die van voedselarme omstandigheden houden weer de kans krijgen te gaan groeien. Doordat het grondwater weer tot in de wortelzone van de planten kan komen, is het mogelijk dat de natuurlijke en afwisselende plantensoorten van de Empese en Tondense Heide weer terugkeren.

Verwijderen asbest

Op enkele locaties zijn in het verleden asbesthoudende stoffen in de bodem terechtgekomen. De asbest zal worden verwijderd door een gespecialiseerd bedrijf.

Herstel van natuurlijk watersysteem

Aanleg boomstamstuw en vlonder bij Van Hasseltpaadje ③

Bij het Van Hasseltpaadje plaatst Natuurmonumenten een boomstamstuw en een houten vlonder. De stuwconstructie willen we zo natuurlijk mogelijk aanleggen (building with nature), waarbij geen beton of kunststoffen worden gebruikt. De stuw zal het waterpeil tussen de Lage Steenweg en het van Hasseltpaadje verhogen.

Aanleg kantelbakstuw in Heidebeek ④

In de Heidebeek, aan de zuidzijde van Empese en Tondense Heide, is het waterschap eind augustus gestart met het plaatsen van een kantelbakstuw. De aanleg zal een paar weken in beslag nemen. Door middel van een simpele kantelbeweging kan met de stuw het gewenste peil worden ingesteld, waarbij zowel het overtollige water kan worden afgevoerd of juist langer kan worden vast gehouden.

Veldbeek Noord, kade en Veldbeek zuid ⑤ ⑥ ⑦

Het slotstuk van fase 2 is het dempen van de Veldbeek Noord. Na het dempen zal het gebiedseigen water van het natuurgebied oppervlakkig afstromen richting het van Hasseltpaadje. Ook kan een belangrijk deel van het water in het gebied worden vastgehouden door de voorde in de Lage Steenweg en door de stuw bij het van Hasseltpaadje. De onderhoudskade langs de Veldbeek ten zuiden van de Lage Steenweg en het onderhoudspad langs de Veldbeek ten noorden van de Lage Steenweg worden ook direct verwijderd (zie foto). Om verdroging tegen te gaan zal de Veldbeek Zuid deels met 10-20 cm worden verondiept.

Omgevingsvergunning ter inzage

Voor het dempen van de Veldbeek Noord en het verondiepen van de Veldbeek Zuid is een vergunning nodig, omdat deze activiteiten een effect hebben op het oppervlaktewater en grondwater. De omgevingsvergunning voor een wateractiviteit is door het waterschap verleend en is van 30-8-2024 tot 11-10-2024 in te zien op de op de website van Waterschap Vallei en Veluwe: www.vallei-veluwe.nl/toptaken/bij-mij-in-de-buurt/in-uitvoering/vervangen-stuw-nieuw-hobrink/

De omgevingsvergunning was mede afhankelijk van het overleg met de eigenaren aan de zuidzijde van het gebied. Met de betreffende eigenaren is overeenstemming bereikt over het ruilen van gronden en het leggen van een waterfunctie op de gronden langs de Veldbeek. Dit houdt in dat de gronden langs de Veldbeek natter kunnen zijn en mogelijk af en toe onder water lopen om water te kunnen vasthouden in het gebied.

Soort uitgelicht: broeihopen voor ringslang

De ringslang is de grootste slang van Nederland. Vrouwtjes kunnen tot wel een meter lang worden. Gevaarlijk is deze slang niet, hij is bijvoorbeeld niet giftig. Als er gevaar dreigt doet de ringslang alsof hij dood is. En als het echt gevaarlijk is, scheidt hij een stinkende substantie uit.

Je herkent de ringslang aan zijn ronde zwart-gele ogen, zijn grijze huid met donkere vlekjes en zijn geelwitte ring in de nek. Vooral in het voorjaar warmt hij graag op in de zon. De ringslang legt zijn eieren op warme vochtige plekken, zoals composthopen en ruige mesthopen.

Een bewoner heeft vorig jaar met succes een broeihoop aangelegd. Bij het verwijderen van de oude broeihoop dit jaar (die werd vervangen door een nieuwe) trof hij circa 50 uitgekomen eieren van de ringslang aan. Om ervoor te zorgen dat de ringslang voldoende plekken heeft om zich voort te planten, legde de vrijwilligersgroep van Natuurmonumenten dit jaar ook enkele nieuwe broeihopen aan met onder andere lokale paardenmest.

Meer weten? Kijk op www.nm.nl/natuurherstel-empe-tonden

Uitgave van Natuurmonumenten
Beheereenheid Zuid-Veluwe en IJsselvallei
Vrijenbergweg 24b | 7371 AA Loenen
E empetonden@natuurmonumenten.nl
T (055) 312 55 00

Contact
Gebiedsboswachter Eline ter Schure
E e.terschure@natuurmonumenten.nl
T (06) 57 52 73 12

Aanmelden nieuwsbrief
Meld u aan via empetonden@natuurmonumenten.nl

Afmelden nieuwsbrief
Meld u af via empetonden@natuurmonumenten.nl